

Pregledi in preiskave v nosečnosti

S preventivnimi pregledi v nosečnosti želimo preprečiti ali dovolj zgodaj ugotoviti morebitne zaplete.

V okviru osnovnega zdravstvenega zavarovanja je zdravi nosečnici omogočenih deset sistematičnih pregledov in dve ultrazvočni preiskavi.

Prvi pregled nosečnice opravi ginekolog v času **do 12. tedna** nosečnosti in opredeli stopnjo ogroženosti nosečnosti. Pri zdravi nosečnici so **ponovni sistematični preventivni pregledi** okvirno v **24.-26., 28.-30., 35.-36. in 40. tednu** nosečnosti, opravi jih izbrani ginekolog. V **18.-23. tednu** nosečnosti se opravi **ultrazvočni pregled in usmerjeni pogovor** z nosečnico. Ostalih pet **sistematičnih pregledov** v **16.-18., 32.-34., 37., 38. in 39. tednu** nosečnosti opravi diplomirana babica ali za samostojno delo izobražena diplomirana medicinska sestra. Če v ginekološkem timu ni zaposlene za samostojno delo izobražene diplomirane babice ali diplomirane medicinske sestre, opravi tudi te preglede izbrani ginekolog.

Prvi sistematični preventivni pregled nosečnice je v času do 12. tedna nosečnosti in obsega:

- pregled zdravstvene dokumentacije;
- razgovor o zdravstvenem stanju nosečnice v preteklosti, sedanjih in preteklih boleznih pri pacientki in v družini, z namenom odkriti dejavnike tveganja za nosečnico in otroka, preverjanje jemanja folne kisline;

- ginekološki pregled, bris materničnega vratu pa le, če je zadnji izvid starejši od treh let ali pa je bil ocenjen kot bolezensko spremenjen;
- orientacijski telesni pregled, merjenje telesne teže in krvnega tlaka;
- laboratorijske preiskave;
- individualno zdravstvenovzgojno svetovanje v nosečnosti, namenjeno vzpodbujanju zdravega načina življenja in prehrane: zdravstvena priporočila v zvezi z nosečnostjo, s posebnim poudarkom na delu, ki ga nosečnica opravlja;
- izdaja materinske knjižice z vpisanimi podatki opravljenega pregleda, preiskav in opozoril.

Materinska knjižica je obvezna dokumentacija preventivnega programa nosečnic in jo prinesite s seboj ob vsakem pregledu in porodu.

Ponovni preventivni sistematični pregledi nosečnic obsegajo:

- pregled zdravstvene dokumentacije;
- razgovor o počutju nosečnice od zadnjega pregleda;
- ginekološki pregled po presoji ginekologa, merjenje oziroma ocena rasti maternice, preverjanje srčnih utripov ploda ali snemanje kardiotokograma (CTG) po strokovni presoji ginekologa in skladno z veljavnimi strokovnimi priporočili;
- merjenje telesne teže, krvnega tlaka;
- laboratorijske preiskave;
- individualno zdravstvenovzgojno svetovanje.

Laboratorijske preiskave v nosečnosti:

- **ob prvem pregledu**: krvna skupina, Rh D, indirektni Coombsov test (ICT), krvna slika, urin (albumen, sediment), serološki pregled na sifilis;
- **ob kontrolnih pregledih**: urin (albumen, sediment), še dvakrat v nosečnosti krvna slika;
- pri Rh D-negativnih ženskah se ICT ponovno določi v 28. tednu nosečnosti;
- pri nosečnicah, ki še niso prekužene oziroma

podatka o morebitni okužbi še nimamo, se opravi **presejalni test na okužbo s povzročiteljem toksoplazmoze** v nosečnosti ob prvem pregledu, in če je ta negativen, še v 20.-24. tednu in 32.-36. tednu nosečnosti;

- po strokovnih smernicah se za večjo varnost nosečnice ob prvem pregledu določi **vrednost krvnega sladkorja na tešče**, med 24. in 28. tednom nosečnosti pa še odziv telesa na obremenitev s sladkorjem – t.i. obremenitveni test s 75g glukoze;
- **serološke preiskave na hepatitis B** (HbsAg) se opravi proti koncu nosečnosti ali ob porodu.

Ultrazvočne preiskave v nosečnosti:

- Prva ultrazvočna preiskava se opravi v obdobju **med 8. in 12. tednom nosečnosti** (izključitev oziroma potrditev večplodnih nosečnosti in horionosti, nepravilnosti maternice, nepravilnosti zgodnjih oblik nosečnosti, nepravilne tvorbe v spodnjem delu trebuha, ne obsega pa pregleda nihalne svetline).
- Druga ultrazvočna preiskava se opravi **med 18. in 23. tednom nosečnosti** (morfologija ploda, ocena plodove rasti).

- Če pride nosečnica na prvi pregled **po 24. tednu nosečnosti, se opravita dve ultrazvočni preiskavi** (določitev pričakovanega datuma poroda in morfologija ploda, ocena plodove rasti).

Presejalni testi za Downov sindrom (trisomijo 21):

- Nosečnice, stare med 35 in 37 let imajo v času pričakovanega dneva poroda, pravico do presejalnega testa, ki je lahko **merjenje nuhalne svetline z dvojnim testom ali četverni presejalni test**, s katerim se oceni, kolikšno je tveganje za Downov sindrom.

- Če ima nosečnica ob pričakovanem dnevu poroda **37 ali več let**, ima pravico do **diagnostičnega testa - kariotipizacije** (po predhodni horionski biopsiji ali amniocentezi), s katerim se ugotovi, ali je kromosomska napaka (trisomija 21 ali druga) prisotna ali ne.

Strokovno priporočene preiskave, ki so za zdrave nosečnice samoplačniške, ker jih ZZZS kot plačnik ne priznava kot del preventivne obravnave nosečnice:

- zgodnja ultrazvočna morfologija z meritvijo nuhalne svetline (NS) in dvojnim testom (DT) za napovedovanje tveganja za rojstvo otroka s kromosomsko napako za nosečnice, mlajše od 35 let in starejše od 37 let, med 11. in 14. tednom;
- novejši neinvazivni predrojstveni test (NIPT) za analizo majhnih količin plodove DNA v materini krvi, ki z visoko, več kot 99% zanesljivostjo zaznajo Downov sindrom in druge kromosomske napake; opravi se lahko po 10. tednu nosečnosti, kri pa analizirajo v enem od svetovnih, vrhunsko usposobljenih laboratorijev;
- ultrazvočna meritev dolžine materničnega vratu za oceno nevarnosti prezgodnjega poroda v nosečnosti 22. tednov;
- ultrazvočna ocena rasti ploda med 30. in 34. tednom nosečnosti;
- bris nožnice na okužbo s streptokokom skupine B.

Na željo, vendar za plačilo, lahko nosečnica opravi:

- 3D/4D ultrazvočno preiskavo;
- citološki bris materničnega vratu ob prvem pregledu v nosečnosti tudi izven strokovnih smernic;
- ultrazvočne slike ploda, snemanje ultrazvočnega pregleda na zgoščenko.

Če ginekolog presodi, da je zaradi varovanja zdravja nosečnice ali ploda to potrebno, so pregledi glede na časovne presledke in glede na opravljene storitve drugačni in individualno različni, kar je tudi evidentirano v zdravstveni dokumentaciji.

Priprava: Tadeja Štrumbelj, dr. med., spec.

Potrdila: Komisija za zdravstveno varstvo žensk

Zdravstveni dom Ljubljana, januar 2014, posodobljena izdaja januar 2018

Ustanoviteljica
Mestna občina
Ljubljana

ISO 9001 O-1647

